

spomenik hrvatskim braniteljima

Duga Resa

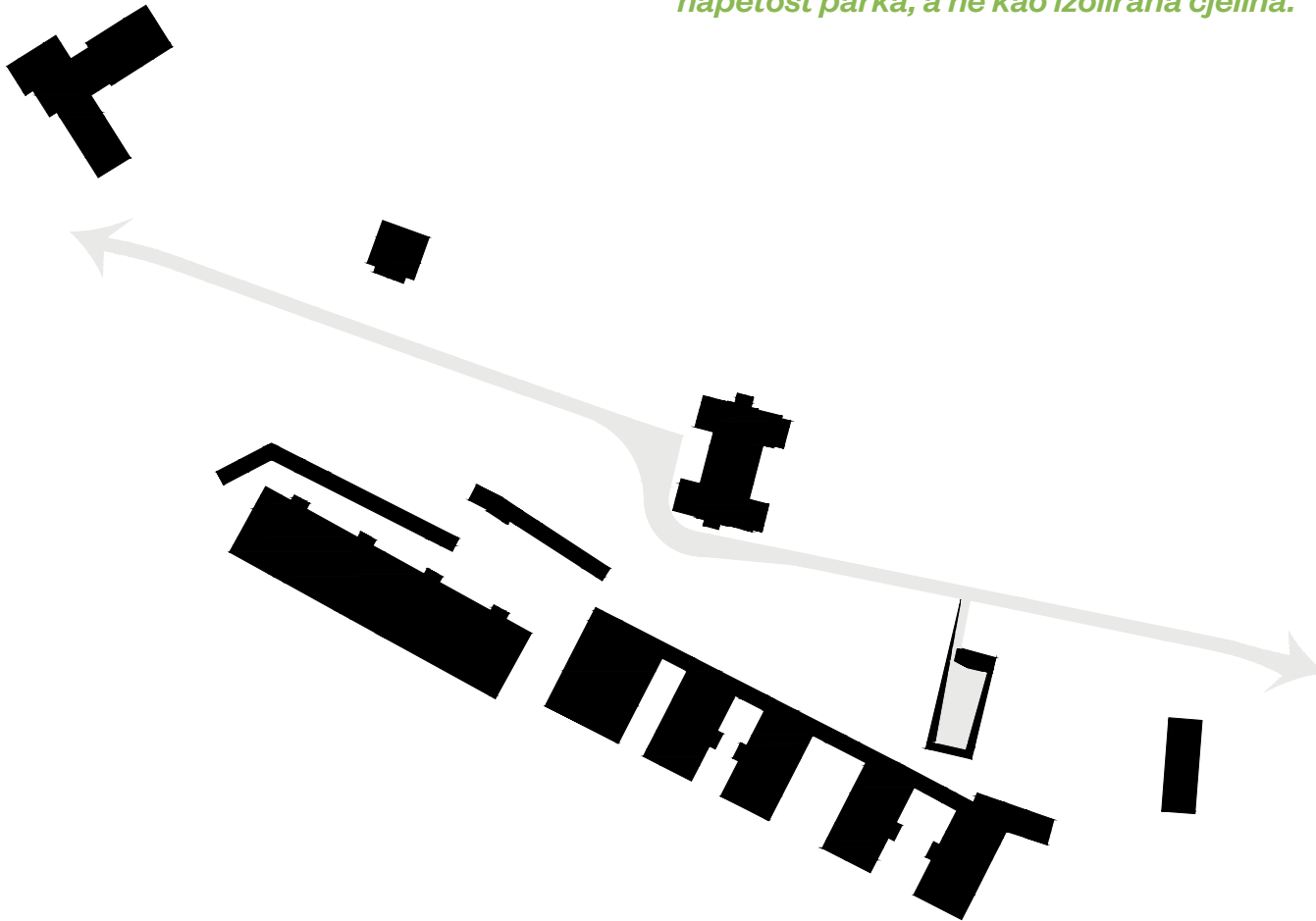
“...inkluzivni memorijalni krajolik...”**ishodišta i ciljevi**

Spomenik hrvatskim braniteljima u Dugoj Resi zamišljen je kao kontinuirani javni prostor koji povezuje memorijalnu točku i svakodnevni život parka. Zahvat obuhvaća cijelu rubnu parcelu i pretvara je u linearnu intervenciju koja se naslanja na postojeće šetnice, vizure i obrasce korištenja. Tloct spomenika slijedi ortogonalnu matricu neposrednog konteksta: igralište vrtića, liniju garaža, parkiralište i dvije vile u perivoju. Unutar tog racionalnog rastera pojavljuju se nakoseni zidovi i postupni skokovi visine koji oblikuju dramaturgiju kretanja, odnose prema rubu i način na koji se spomenik čita u krajoliku. Staza spomenika jednosmjerna je i vremenski artikulirana.

Započinje u razini tla, prolazi ispod konzole, vodi uz rub parcele i završava u uskom rezu s imenima. Uzduž tog puta mijenja se visina zida, nagib plohe i stupanj izloženosti: od najniže točke uz park i otvorenog pogleda prema vili, preko zaštićenog dijela uz vrtić, do najviše točke gdje je posjetitelj u potpunosti obuhvaćen zidom i okrenut isključivo imenima. Tako nastaje inkluzivni memorijalni krajolik koji prihvaća djecu, šetače i sudionike komemoracija. Spomenik je prisutan tijekom cijele godine kao parkovna staza, mjesto zadržavanja i tihe koncentracije, a ne samo pozadina povremenih ceremonija.

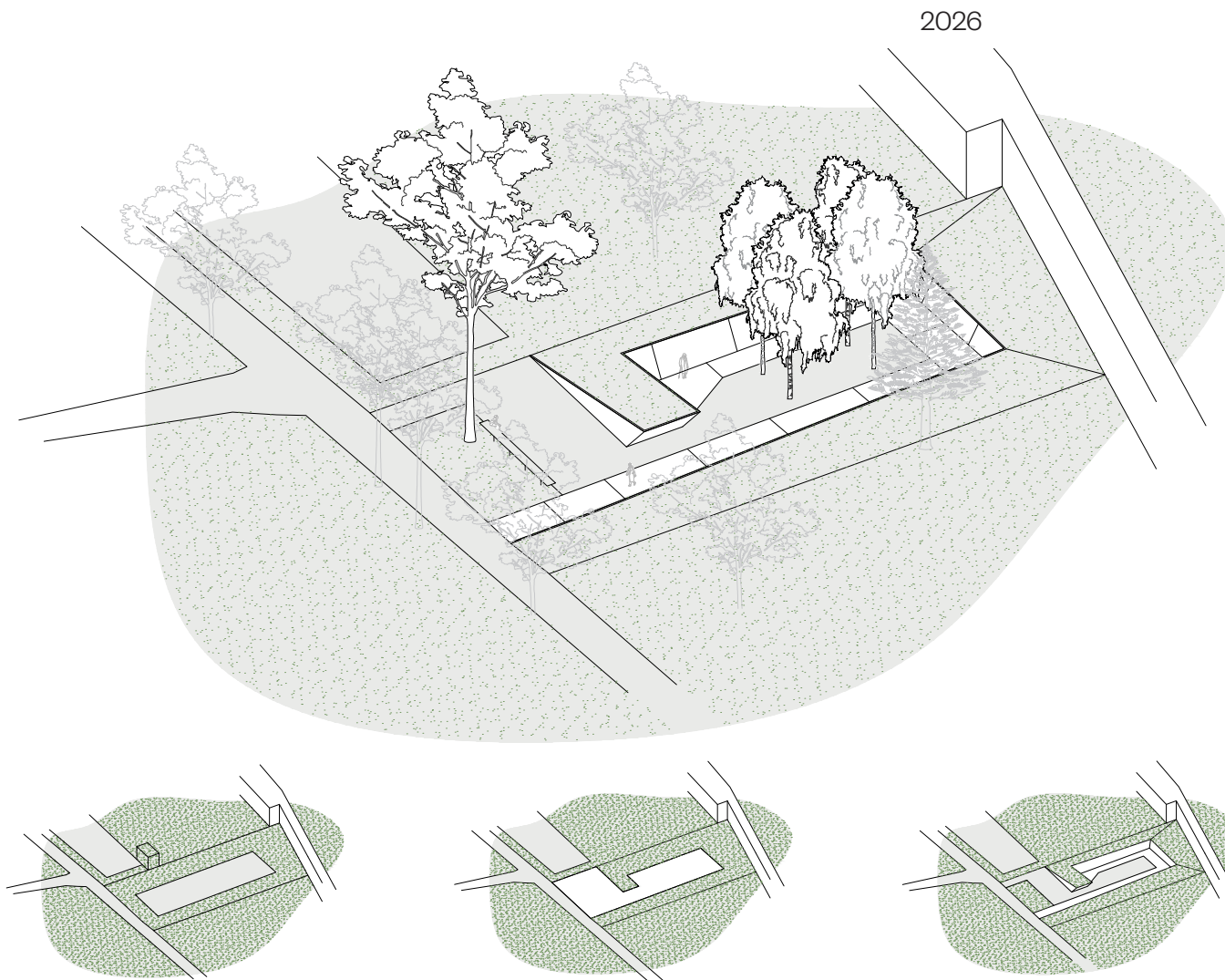
“...Spomenik funkcionira kao unutarnja napetost parka, a ne kao izolirana cjelina.”

duga resa

Urbani kontekst i morfologija

Parcela spomenika leži na osjetljivom rubu između radničkog naselja, vrtića, garaža i povijesnih vila unutar zaštićenog perivoja. Projekt prepoznaje Dugu Resu kao “vrtni grad” i zadržava kontinuitet parkovne strukture uz minimalne zahvate u zatečeno tkivo. Spomenik se ponaša kao parkovna interpolacija u ortogonalnoj matrici postojećih staza i građevina. Tipotni raster prati logiku vrtića, radničkih kuća i vila, a volumetrija se diže iz tla samo onoliko koliko je potrebno da uspostavi jasne odnose i čitljiv reper u prostoru. U pogledu s glavne šetnice spomenik se očitava kao miran trokut koji izrasta iz travnjaka. Ta fasada prema parku ima dvostruku ulogu: danju je horizontalni reper i poziv na ulazak, a noću suzdržano osvijetljena ploha koja označuje prisutnost memorijala bez narušavanja slike perivoja. Na razini grada spomenik djeluje kao unutarnja napetost parka, a ne kao izdvojeni objekt. Kroz poštivanje ortogonalne geometrije i kontinuiteta šetnica memorijalni sadržaj se preklapa sa svakodnevnim kretanjem, dok povijesna parkovna cjelina ostaje čitljiva.

1.odmak i kadriranje ruba

Pomakom tlocrta iz složenog okruženja garaža, vrtića i trafostanice stvara se odmaknuti memorijalni kadar unutar parkovne matrice. Spomenik formira vlastiti perimetar u kojem se rubovi grada prelamaju u tihi zeleni okvir, bez naslanjanja na postojeće ograde.

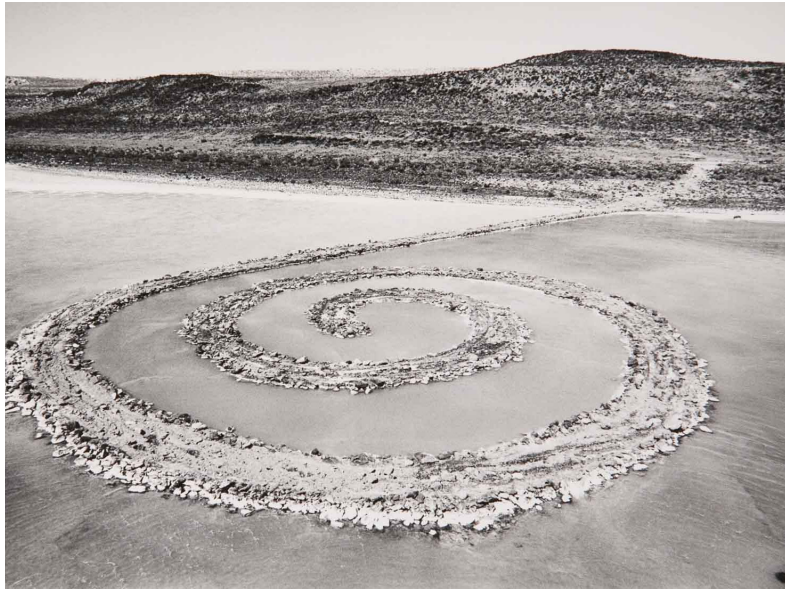
2.predprostor kao medijator

Uvlačenjem mase nastaje predprostor otvoren prema šetnici i parku. Ovaj ekstrovertirani plato istodobno prikazuje spomenik parku i priprema posjetitelja za ulazak u unutarnji, introvertirani memorijalni prostor.

3.uzdizanje kao način prisutnosti

Postupno uzdizanje plohe iz tla omogućuje da se spomenik jasno iščita, ali da ne dominira povijesnim perivojem i vilama. Uzdignuti krak formira natkriveni prag, trenutak u kojem se svakodnevni parkovni teren prelama u koncentrirani unutarnji prostor sjećanja.

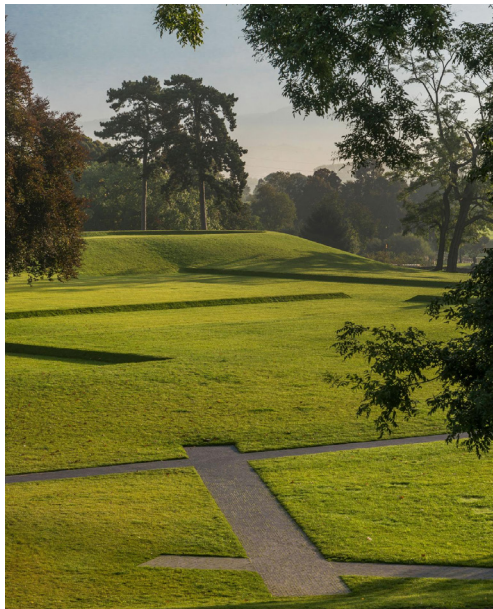
“Uzdignuti krak formira natkriveni prag: trenutak u kojem se svakodnevni parkovni teren prelama u koncentrirani, unutarnji prostor sjećanja..”

Robert Smithson

Lucio Fontana

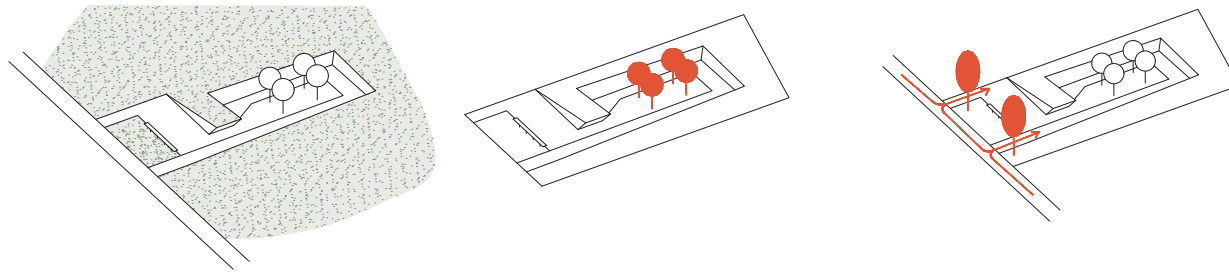
Topotek

Maya Lin

Nasljeđe i pozicioniranje

Projekt se naslanja na nasljeđe land arta i konceptualne umjetnosti u kojem je gesta u prostoru istodobno fizička i mentalna. Poput spiralnog nasipa u slanom jezeru, spomenik u Dugoj Resi krajolik ne doživljava kao pozadinu nego kao materijal u koji se crta precizna figura. Rez u betonu slijedi onu istu logiku kojom je platno jednom rasparano da bi se otvorio novi prostor iza slike. Ovdje se taj rez premeće u hodni prostor, u usku nišu s imenima, u točku gdje se masa parka na trenutak raspukne i pokaže drugi sloj stvarnosti. Zemljani nasipi i urezane staze koje poznajemo iz povijesti memorijalne arhitekture preuzimaju se i dalje reduciraju. Umjesto monumentalne forme dobivamo tanku, ortogonalnu liniju koja reže travnjak, prati ritam parka i tek na jednom mjestu postaje intenzivni memorijalni interijer. Na taj se način projekt svjesno postavlja u tradiciju radova koji mijenjaju tlo minimalnom, ali odlučnom intervencijom, i preuzima njihove lekcije za lokalni kontekst vrtnog grada i svakodnevnog parka.

“...Zimi debla definiraju ortogonalnu geometriju, dok u toplijem dijelu godine krošnje stvaraju hlad i vizualnu zaštitu.”

unutar dvorišta spomenika

vegetacija

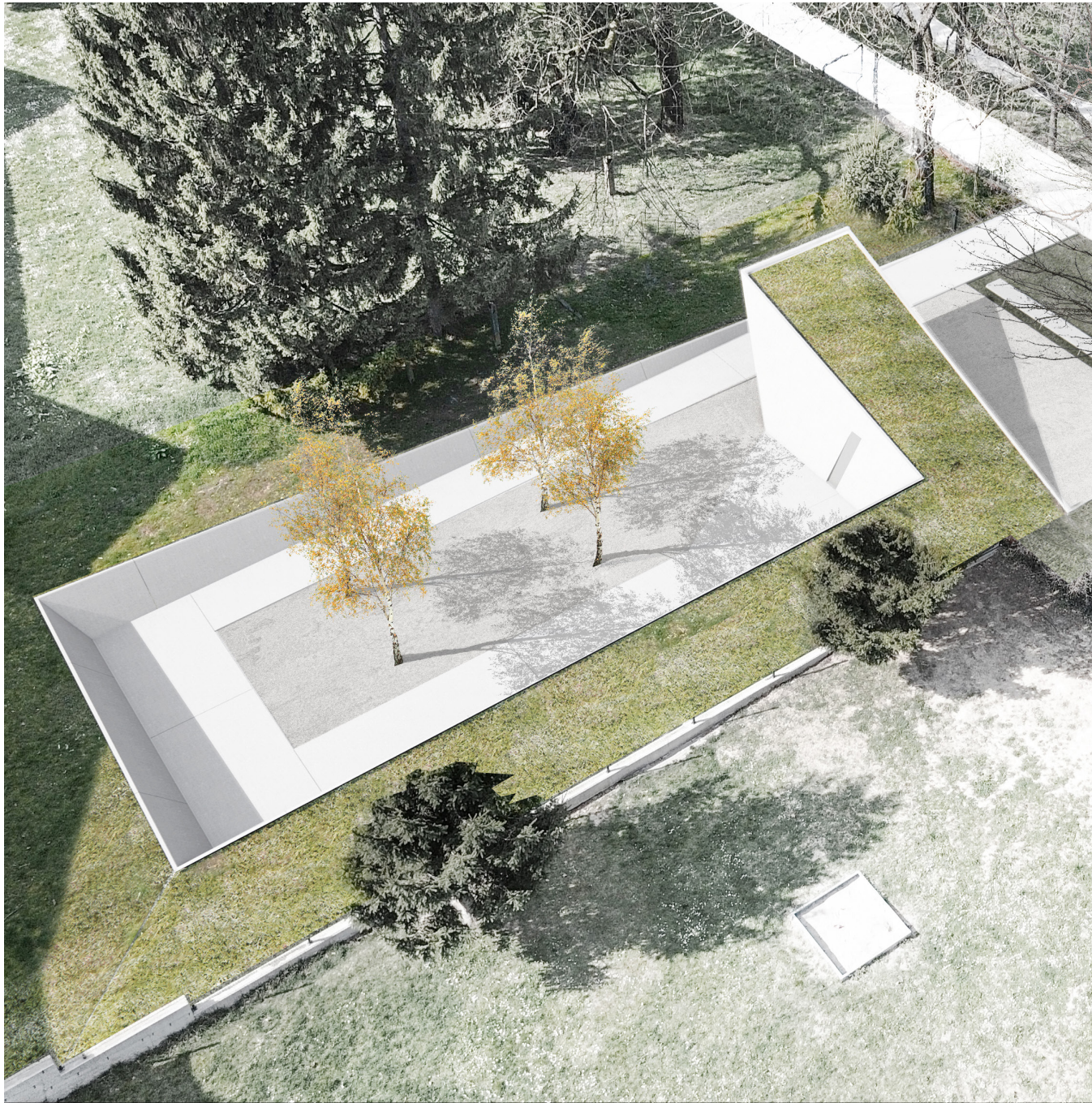
Vegetacija dopunjuje prostorni okvir i unosi mjerilo tijela. Četiri breze, *Betula pendula*, posađene su u pravilnoj mreži unutar memorijalnog prostora i slijede ortogonalnu logiku tloorta. Bijela debla i prozirne krošnje pojačavaju svjetlinu prostora i podupiru svijetli ton betona. Zimi naglašavaju geometriju, a ljeti stvaraju filter svjetla i sjene. Prostor ostaje zaštićen, ali ne djeluje zatvoreno. Pristupne staze usklađene su s postojećim drvećem parka. Dva postojeća stabla određuju položaj glavnog i sporednog ulaza. Njihova vertikala postaje prirodni marker koji usmjerava dolazak i povezuje memorijalnu stazu s glavnom promenadom.

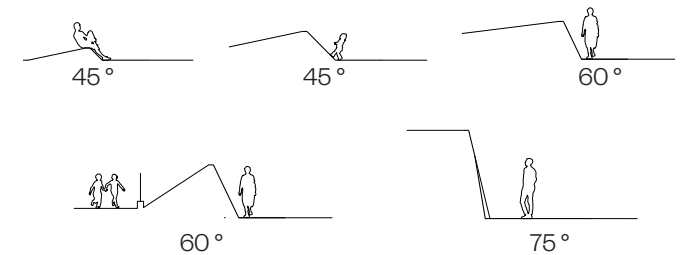
Sezonska transformacija krošnje breze (lat. *Betula pendula*)

materijalnost

Cijeli spomenik izveden je kao jedinstveni materijalni potez. Koristi se armirani beton s agregatom iz istog šljunka koji formira parkovne staze. Vidne površine šetnice, potpornih zidova i konzole grubo su brušene tako da tekstura šljunka postaje glavno sredstvo oblikovanja. Na taj se način novi sloj prirodno veže uz postojeće tlo. Ton betona usklađen je s bojom šljunka i travnjaka pa se izbjegavaju jaki kontrasti i nepotrebno naglašavanje volumena. U uskom rezu s imenima ugrađena je prefabricirana betonska ploča sa štokanom površinom. Imena su urezana u dubinu, bez ispune bojom. Čitaju se iz blizine i oslanjaju se na svjetlo i sjenu. Ovaj element namjerno odstupa od ostatka poteza i čita se kao rana u monolitnoj masi.

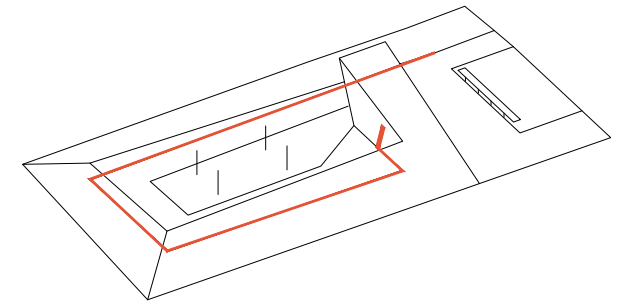
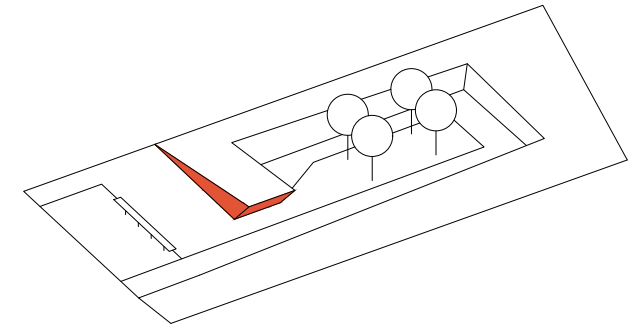
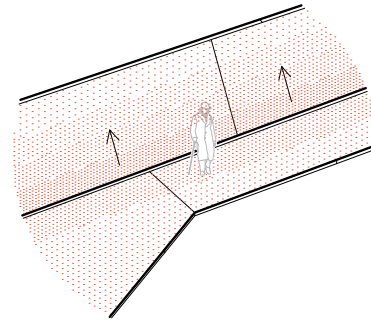
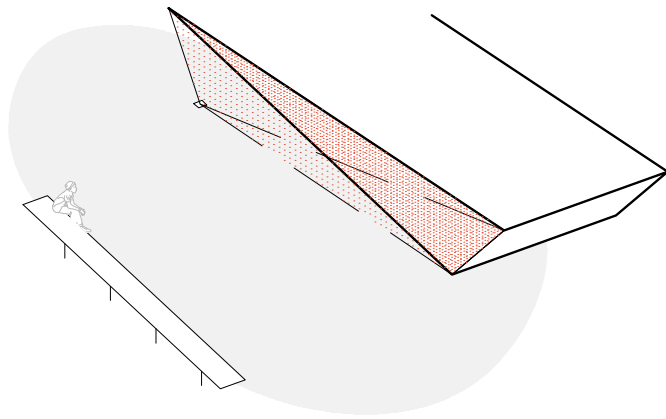

pogled iz zraka

dramaturgija nagiba i visina

Duž cijele trase spomenika izmjenjuju se nagibi i visine koji odgovaraju različitim susjedstvima parcele. Zid prema parku nagnut je pod 45 stupnjeva i najniži je. Na njega se može sjesti, djeca ga mogu koristiti kao blagu kosinu, a pogled ostaje otvoren prema povijesnoj vili. Kako se staza približava liniji garaža, zid raste i zatvara niže horizontale, ali se zadržava odmak od šest metara. Prema vrtiću i igralištu nagib je strmiji, oko 60 stupnjeva, a visina zida prelazi razinu pogleda. Na taj se način štiti intima memorijalnog prostora i istodobno ostavlja svijest o okolnom programu. U zoni spomen ploče nagib zida doseže približno 75 stupnjeva. Na toj točki više nije moguće penjanje ni sjedenje. Posjetitelj stoji u uskom prostoru, okružen zidom i okrenut isključivo ploči s imenima. Konzola iznad ulaza ponovno ima nagib od 45 stupnjeva. Prolazak ispod nje označuje početak memorijalne sekvence. Niz promjena nagiba, visina i zgušnjavanja prostora kulminira upravo u trenutku suočavanja s imenima.

duga resa

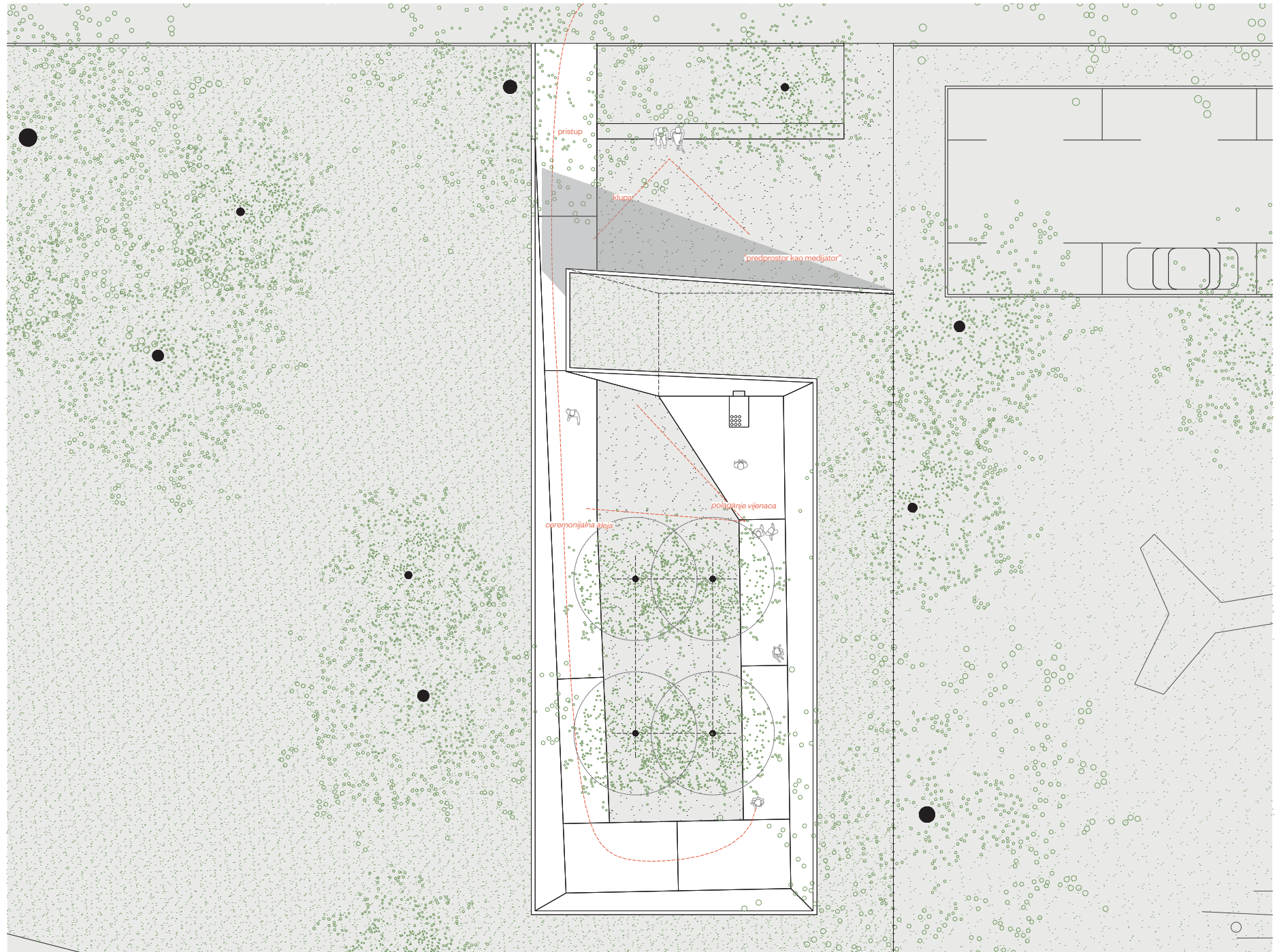

vizualizacija noćne rasvjete

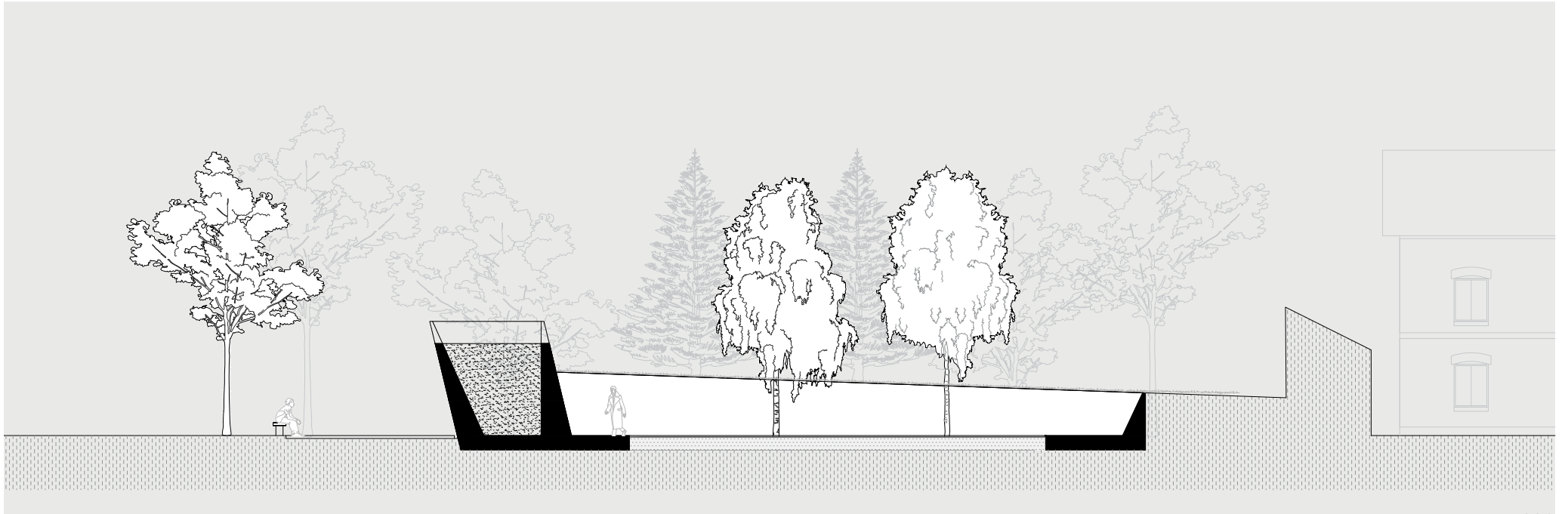
koncept rasvjete

Rasvjeta naglašava prostornu gestu reza i omogućuje noćno korištenje bez jakog osvjetljavanja cijelog volumena. Linearne LED trake uz potporne zidove diskretno osvjetljuju rubove memorijalnog "reza" i čine put kretanja čitljivim. U zoni spomen ploče linija svjetla prestaje. Svjetlo se koncentrira na ploču s imenima i na niski podest za svijeće. Noću se fokus pomiče na imena i na mali prostor okupljanja, dok ostatak poteza ostaje miran. Blagi akcent izvori usmjereni su na dvije plohe konzole koje gledaju prema parku. Osvjetljeni trokut betona čita se kao diskretni reper u noćnoj slici parka, dok perivoj u cjelini zadržava tamu i smirenost.

spomenik hrvatskim braniteljima iz domovinskog rata

duga resa

uzdužni presjek m1:200

poprečni presjek m1:200

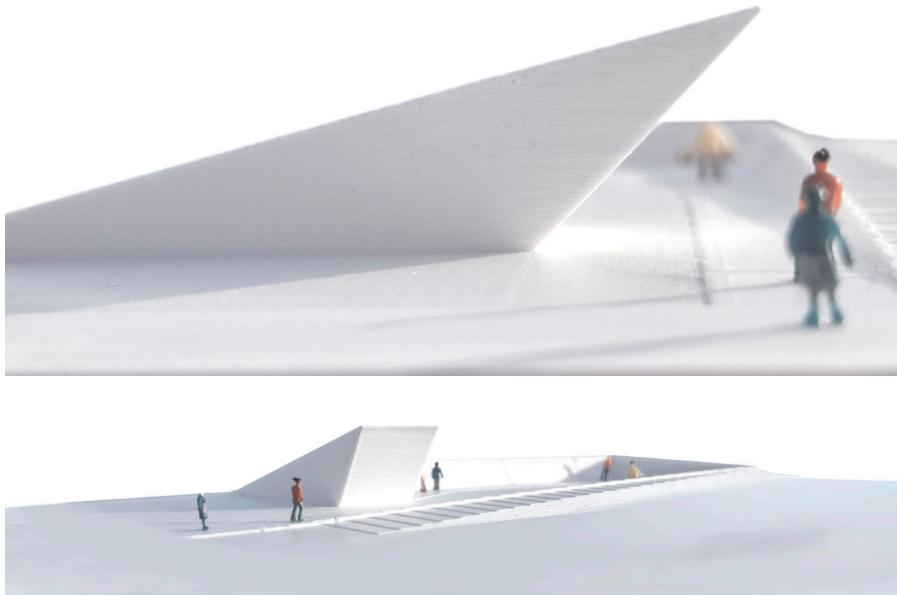
spomenik hrvatskim braniteljima iz domovinskog rata

duga resa

spomenik hrvatskim braniteljima iz domovinskog rata

duga resa

spomenik hrvatskim braniteljima iz domovinskog rata

duga resa

spomenik hrvatskim braniteljima iz domovinskog rata

situacija m:1000

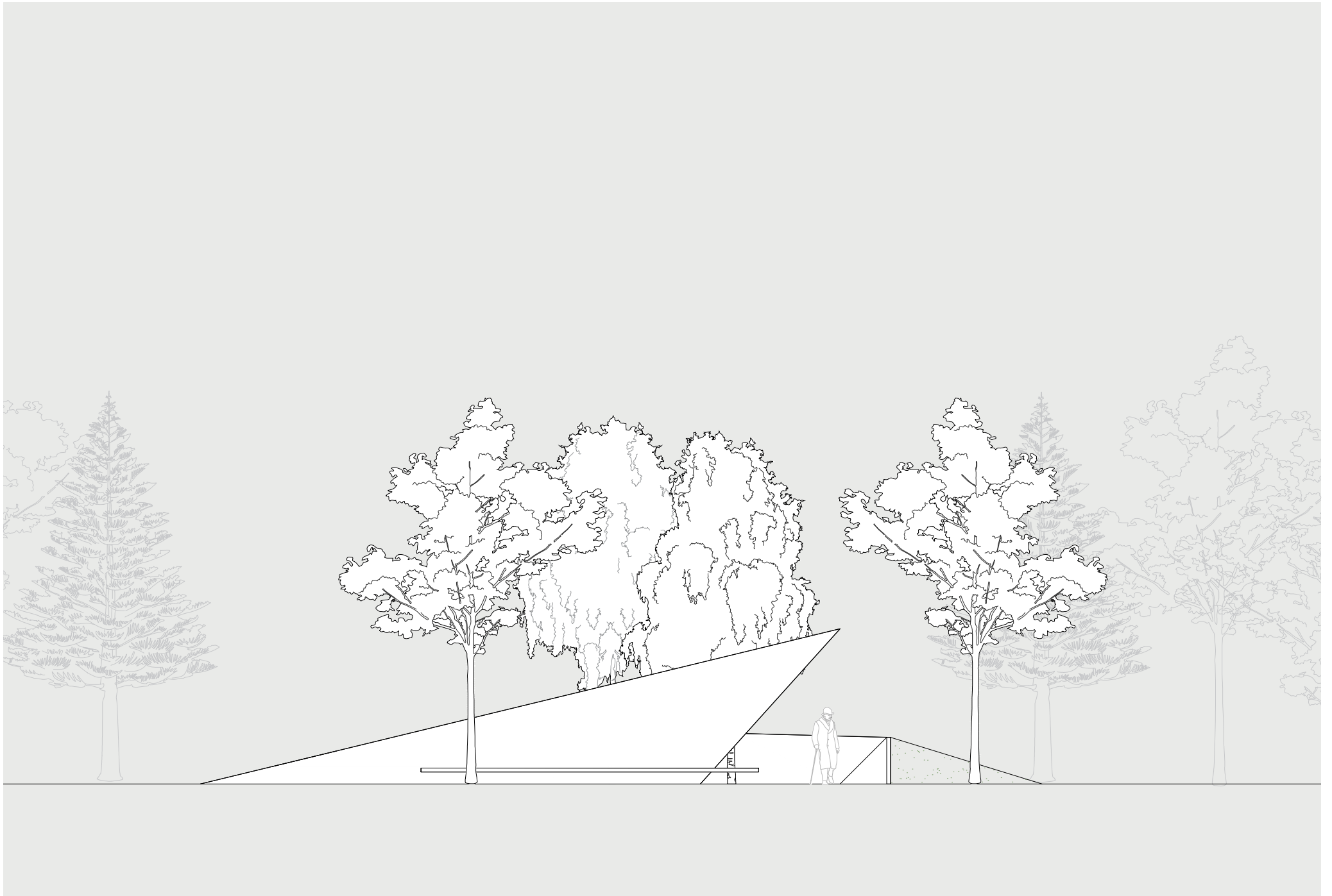

istočno pročelje spomenika m1:200

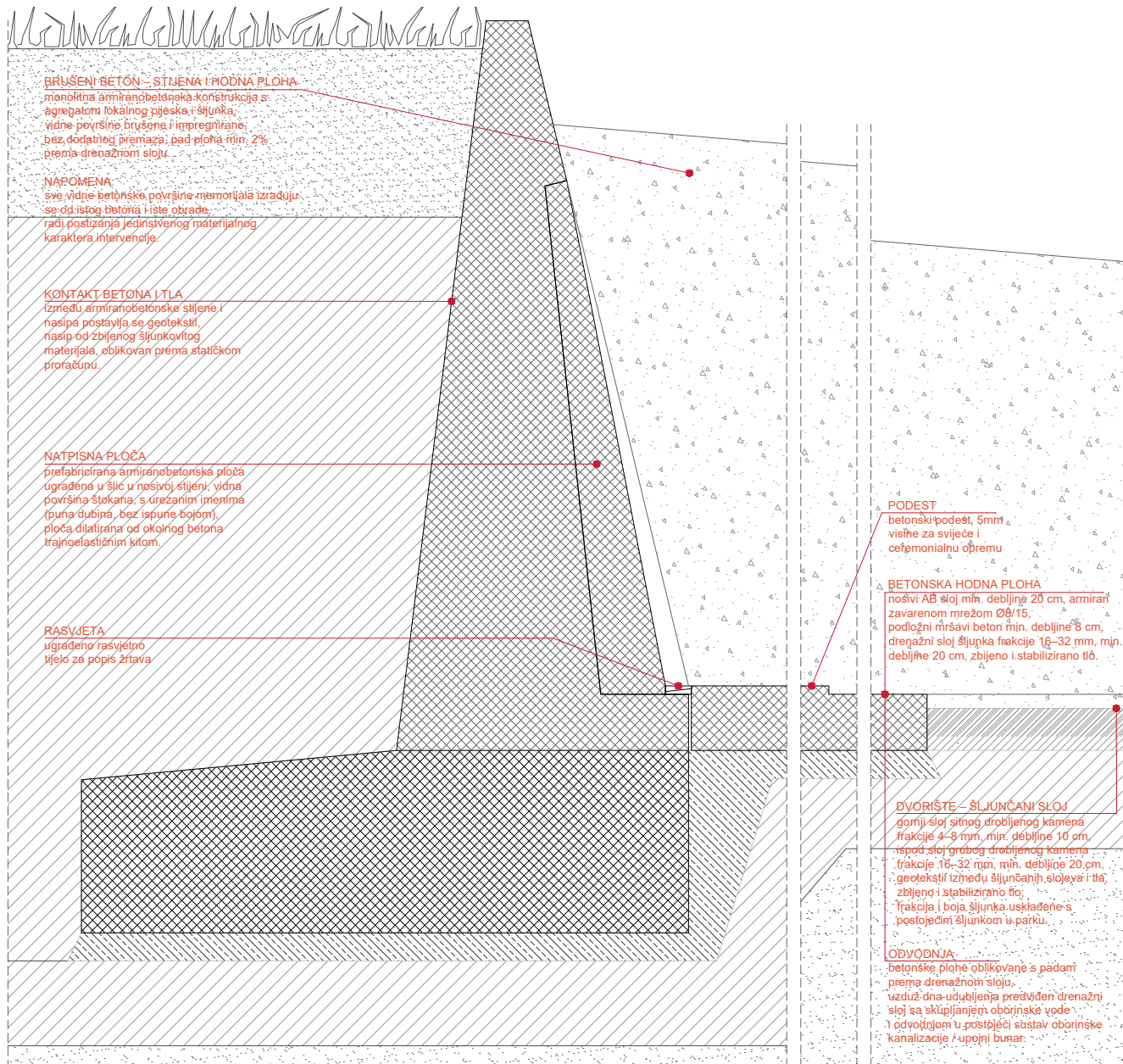

zapadno pročelje spomenika m1:200

duga resa

spomenik hrvatskim braniteljima iz domovinskog rata

detalj natpisna ploča m1:20

Memorijalni rez i ritual

Najintenzivniji dio projekta koncentriran je u uskom rezu zida u kojem je upisan popis 42 poginula i 2 nestala branitelja s područja Duge Rese. Do tog mjesta posjetitelj dolazi nakon niza postupnih uspona i sužavanja prostora. Na toj točki pogled više nije usmjeren prema parku nego isključivo prema imenima. Prefabricirana betonska ploča sa štokanom površinom uvučena je u tijelo zida i čita se kao prekid u kontinuiranoj masi. Neposredno ispred ploče nalazi se niski podest za svijeće i cvijeće. Sve geste sjećanja sabiru se na tom mjestu i pojačavaju dojam reza. Na početku staze, u razini tla, urezan je diskretan zapis “1991–1995”. On smješta spomenik u povijesni okvir i uvodi vremensku distancu koju posjetitelj prelazi hodom od praga do imena. Linearni karakter staze, niz promjena nagiba i završni uspravni stupac s imenima mogu se čitati kao blaga aluzija na put rata i iskustvo rovova. Projekt ne nameće jedno tumačenje. Nudi prostorni okvir u kojem se osobno sjećanje može razviti kroz kretanje, zaustavljanje i čitanje imena.

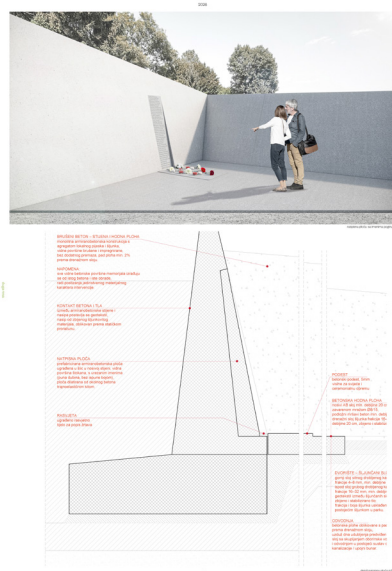
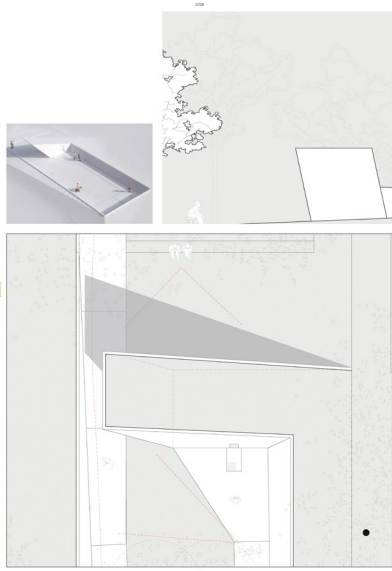
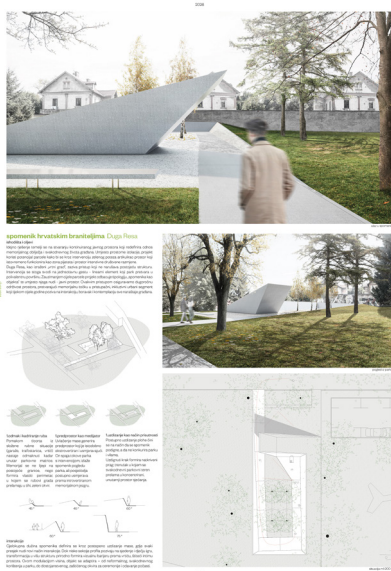
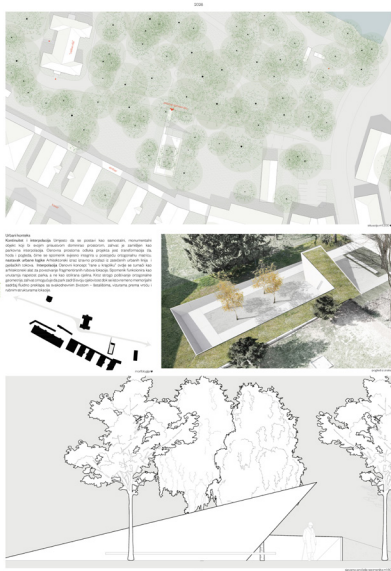

natpisna ploča sa imenima poginulih

procijenjena vrijednost investicije

Stavka	Jedinica	Količina	Jed. cijena	Iznos (EUR)
1. Kosi AB zid (konstrukcija, t = 40 cm)	m ³	72	300	21600
2. Vidna obrada betona (brušenje svih ploha zida)	m ²	180	30	5400
3. AB šetnica 1,5 m, brušeni beton	m ²	135	110	14850
4. Prefabricirana natpisna ploča, štokani beton, urez imena	kom	1	5000	5000
5. Pješčana površina s podlogom	m ²	160	40	6400
6. Zeleni krov / nasip (humus + modeliranje terena)	m ³	9	8000	72000
7. Sadnja 4 stabla breze (Betula pendula) s pripremom tla	kom	4	2500	10000
8. Klupa / sjedala integrirana u tijelo spomenika	paušal	1	3000	3000
9. Zemljani radovi, drenaža, temelji, oplata, armatura	paušal	1	13000	13000
10. Rasvjeta spomenika (linijska + akcent na ploču)	paušal	1	8000	8000
11. Neplanirani radovi i zaokruženje troška	paušal	1	3000	3000

Prema proračunatim količinama i orijentacijskim tržišnim cijenama, procijenjena vrijednost investicije iznosi približno **81.000 EUR bez PDV-a**, što ostavlja jasnu rezervu unutar programom predviđenog maksimalnog iznosa od 100.000 EUR za realizaciju spomenika.

spomenik hrvatskim braniteljima Duga Resa

spomenik hrvatskim braniteljima Duga Resa

spomenik hrvatskim braniteljima Duga Resa

